

(визначення тонального плану, метроритмічної основи, гармонічної побудови, структури твору, аналіз окремих його частин); метод вокалізації (окремих музичних фраз з метою визначення правильного фразування) тощо;

— взаємозв'язку та взаємозумовленості теоретичної (психолого-педагогічної, фахової), методичної і практичної підготовки студентів;

— поєднанні вузькоспеціальних та загальнопрофесійних знань, умінь і навичок (психолого-педагогічних, спеціальних музичних, художньо-естетичних знань; умінь визначати музичні жанри, стилі, напрямки; навичок добору й компоновання музичного матеріалу);

— взаємовпливу загальнонаукових і фахових знань.

Отже, фахова підготовка сучасного вчителя музики, спеціаліста широкого гуманітарного профілю має бути спрямована на формування соціально активної особистості, яскравої, масштабної, такої, що володіє високим потенціалом, фундаментальними знаннями, глибоким професіоналізмом, комплексною художньою свідомістю. Цьому сприяють і інтегративні зв'язки між дисциплінами інструментально-виконавського циклу. Вони дозволять забезпечити: цілісність розвитку музичного мислення як системотворчого фактора основних компонентів музично - педагогічної підготовки (мотиваційно-ціннісного, когнітивно - процесуального, організаційно-комунікативного); усвідомлення студентами ролі та місця музичних знань та вмінь у педагогічній діяльності, необхідності їх комплексного використання.

Література

1. **Апраксина О.А.** *Методика музыкального воспитания в школе: [учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 "Музыка и пение"] / О. А. Апраксина. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с.*

2. **Безрукова В.С.** *Интеграционные процессы в педагогической теории и практике / В.С. Безрукова. – Екатеринбург: Деловая кн., 1994. – 152 с.*

3. **Беляева А.П.** *Дидактические принципы профессиональной подготовки в профтехучилищах: метод. пособие / А.П. Беляева. – М.: Высш. шк., 1991. – 208 с.*

4. **Козловська І.М.** *Аспекти дидактичної інтеграції: курс лекцій / І.М. Козловська. – К. – 1999. – 87 с.*

5. **Козловська І.** *Історико-методологічні та загально педагогічні аспекти дидактичної інтеграції у професійній школі: метод. рекомендації / І. Козловська. – К. – 2000. – 45 с.*

6. **Падалка Г.М.** *Українська філармонія для дітей та юнацтва: Проблеми модернізації музично- педагогічної освіти / Г.М. Падалка // Мистецтво і освіта. – 1998. – № 1. – С. 7 – 10.*

7. **Собко Я.М.** *Дидактика інтегративних курсів: становлення, сутність та перспективи / Я.М. Собко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 2. – С. 99 – 105.*

8. **Яковлев И.П.** *Интеграционные процессы в высшей школе / И.П. Яковлев. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1980. – 115 с.*

УДК – 378. 091. 32: 78

В. Г. Живицький

ВИКОРИСТАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

В статтє рєчє идєт об использовании аудиовизуальных технологий как важного фактора в подготовке будущих педагогов-музыкантов к профессиональной карьере.

Ключевые слова: *карьера, профессиональная карьера, художественное образовательное пространство, творческий проект, аудиовизуальные технологии, медиа культура.*

The article runs about the use of audiovisual technologies as an important factor in training future teachers-musicians for professional careers.

Keywords: *career, professional career, art educational space, creative project, audiovisual technologies mediaculture.*

У сучасному українському суспільстві продовжується період активних соціально-економічних перетворень, що зумовлює зміну характеру вимог до майбутнього фахівця. В зв'язку з цим однією з найважливіших проблем вищої освіти стає пошук нових підходів до підготовки компетентних, висококваліфікованих фахівців, відповідного рівня і профілю, конкурентоздатних на ринку праці, відповідальних, цілеспрямованих, які вміють мобілізувати себе для вирішення професійних завдань, готових до професійної кар'єри.

У державних документах, зокрема, Державній програмі «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 рр.», Національній доктрині розвитку освіти (2002), Законі України «Про вищу освіту» (2002) наголошується, що входження України до Європейського освітнього простору вимагає якісно нового підходу в підготовці майбутніх фахівців до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності. Отже, одним із стратегічних напрямів підготовки випускників вищої школи й, зокрема, майбутніх педагогів-музикантів є впровадження сучасних інформаційних технологій в навчально-виховний процес ВНЗ з метою формування медіакультури сучасного фахівця як складової його професійної культури, професіоналізму та готовності до професійної кар'єри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Звернення в зарубіжній науковій літературі до феномену кар'єри відбувалось, перш за все, в рамках менеджменту і прикладної психології. Дослідники аналізували поняття кар'єри в цілому, пропонуючи на цій основі практичні рекомендації щодо формування професійної кар'єри (Т. Парсонс, Д. Холанд, Д. Сьюпер). З часом питання кар'єри отримали розвиток і в роботах російських та вітчизняних дослідників (Л. Виготский, Г. Щедровицький, Е. Климов, Н. Пряжников). Разом з тим, маємо зазначити, що поняття професійної кар'єри стало використовуватись у вітчизняному науковому середовищі лише останніми роками, при цьому його визначення ґрунтуються на ідеях західних дослідників (Е. Гуссерль, Ю. Хабермас, А. Шюц, П. Бергер, Т. Парсонс, Р. Мертон, П. Бурдьє, П. Штомпка, Э. Гидденс). На думку С. Шекшені [1]. У вітчизняній науковій думці категорія «професійна кар'єра» сьогодні все ще розглядається переважно з позицій менеджменту й трактується як службово-професійне просування у напрямі зміни різних посад, що сприяє розвитку особистості чи організації.

У педагогіці поняття «професійна кар'єра» змістовно ще не склалося. Не розкрито його феноменологічний, чітко обґрунтований спадкоємний взаємозв'язок з категоріями професійної культури, професійно-особистісного зростання, професійної зрілості, проектування власної професійної діяльності, готовності до професійної кар'єри; не конкретизовано наявність особистісних та професійних якостей майбутнього фахівця, що забезпечують його кар'єрне зростання; не визначено педагогічних умов кар'єротворення та ефективної підготовки майбутнього педагога-музиканта до професійної кар'єри в мистецькому освітньому просторі ВНЗ; не охарактеризовано особливості й взаємозв'язок професійної кар'єри майбутнього педагога-музиканта з процесами його саморозвитку й самовиховання, творчого самовираження та самореалізації. Не схарактеризовано взаємозв'язок професійної кар'єри з процесами самореалізації, саморозвитку, самовиховання особистості в рамках реалізації положень гуманістичної та особистісно-орієнтованої парадигм освіти і виховання (І. Бех, І. Зязюн, О. Пехота, Г. Селевко, В. Суриков та ін.).

Серед досліджень, що засвідчують увагу науковців до проблеми аудіовізуального виховання підростаючого покоління, можна відзначити праці О. Баранова, А. Федорова, Л. Зазнобіної, С. Пензина, А. Строевої, Н. Шубенко. Використання аудіовізуальних технологій сьогодні є найважливішим питанням у становленні і розвитку складових професіоналізму майбутнього педагога-музиканта, без якого успішна професійна кар'єра сучасного фахівця є фактично неможливою. Визначення можливостей використання

аудіовізуальних технологій у формуванні готовності майбутнього педагога-музиканта до професійної кар'єри складає *мету* даної статті.

Перш, ніж з'ясувати взаємозв'язок і взаємозалежність рівня сформованості медіакультури майбутнього педагога-музиканта та його успішної професійної кар'єри в майбутньому, вважаємо за необхідне визначити основоположні для нашого дослідження поняття, а саме: «кар'єра», «професійна кар'єра», «медіакультура», «аудіовізуальні технології», «творчий проект».

Наразі людина, що «робить кар'єру», розглядається, швидше, як та, що має орієнтацію на реалізацію особистісного і професійного потенціалу. Кар'єра – це один з показників індивідуального професійного життя людини, досягнення бажаного статусу і відповідного йому рівня, якості життя, а також досягнення популярності і слави. Успішно побудована кар'єра дозволяє людині досягнути визнання своєї неповторності, значущості для інших людей, для суспільства в цілому[2].

У сучасному розумінні поняття «кар'єра» все більше набуває позитивного відтінку, охоплюючи успішність людини протягом усього життя, а не тільки в певній професійній діяльності.[3] Налаштування на успіх, прагнення до матеріальної і соціальної незалежності розвивають у людини особистісні якості, що забезпечують зростання професійної кар'єри.

Отже, становлення і розвиток як особистісних, так і професійних якостей, що зумовлюють готовність до успішної професійної кар'єри майбутнього педагога-музиканта наразі є одним із найважливіших завдань, що стоять сьогодні перед ВНЗ.

Разом з тим, не достатньо бути особистістю, яка володіє тільки професійними знаннями, формалізованими навичками, технологічними прийомами та методичними напрацюваннями, важливо, щоб майбутній педагог-музикант навчився мислити нестандартно, творчо та інноваційно. Запорукою тому, на наш погляд, може стати сформованість у майбутнього фахівця-музиканта високого рівня медіакультури, як складової його готовності до професійної кар'єри.

З позицій сучасної культурологічної теорії, «медіакультура»– це особливий тип культури інформаційної епохи, що є посередником між людиною, суспільством і державою, між індивідом, соціумом і владою[4].

У нашому розумінні медіакультура є складовою готовності майбутнього педагога-музиканта до професійної кар'єри. Як зазначає Н.Шубенко, високий рівень сформованості медіакультури сучасного фахівця зумовлює його готовність до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, враховуючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, відеофільми, телебачення), так і новітні (Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікативних та аудіовізуальних технологій [5].

Одним із найбільш ефективних механізмів, що дозволяє майбутньому педагогу-музиканту підвищити рівень медіакультури, є використання аудіовізуальних технологій, як нової комунікативної парадигми, що доповнює традиційні форми спілкування та примушує майбутніх педагогів-музикантів перейти на «мову» комунікацій.

Професійне становлення майбутнього педагога-музиканта відбувається як в рамках навчального процесу, так і в позанавчальній діяльності, де студенти, у відповідності з новим баченням змісту підготовки сучасного педагога-музиканта [6], залучаються до використання аудіовізуальних технологій під час створення творчих проектів в процесі проходження педагогічної практики, що дозволяє говорити про розширення діапазону можливостей творчої самореалізації майбутнього педагога-музиканта.

Ми переконані, що саме творчий проект являє собою найвищу форму інноваційної діяльності й зумовлює створення нового змісту й технологій освіти, а також нових способів і технік педагогічної діяльності й мислення [7].

В рамках експериментальної роботи, що спрямована на формування готовності майбутнього педагога-музиканта до професійної кар'єри, на мистецькому факультеті Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка ведеться пошук найбільш прийнятних форм та методів її організації. Починаючи з 2007 року

нами було проведено низку заходів, організованих конкурсів та фестивалів, концертів, розробки Інтернет ресурсів творчих проєктів.

П'ятирічний досвід такої роботи показав, що впровадження творчих проєктів із використанням аудіовізуальних технологій є дійсно ефективним засобом становлення і розвитку медіакультури майбутніх фахівців-музикантів. За цей час студентами мистецького факультету були представлені досить серйозні творчі проєкти із використанням аудіовізуальних технологій. Найяскравіші з них: художньо-творчий проєкт «Тепло душі», організований студентами IV курсу мистецького факультету в рамках дисципліни «Основи композиторської майстерності», вокальний конкурс «Вокальна кузня» започаткований магістрантами мистецького факультету в рамках дисципліни «Основи сценічної майстерності», молодіжний фестиваль аматорського кіно «РАНОК», який, між іншим, було визнано кращим соціальним проєктом спільноти стипендіатів Стипендіальної програми «Завтра.UA» Фонду Віктора Пінчука.

Так, художньо-творчий проєкт «Тепло душі», став яскравим прикладом зростання рівня медіакультури майбутніх педагогів-музикантів в процесі організації і проведення даного заходу. «Тепло душі» – унікальний проєкт, де відбулося поєднання мистецтва, творчості, професійних знань, умінь та навичок, виконавської майстерності та аудіовізуальних технологій, що був спрямований на підвищення рівня готовності майбутніх педагогів-музикантів до професійної кар'єри. За ініціативою студентів в цьому творчому проєкті було використано аудіовізуальні технології, які зробили його більш виразним, змістовним, масштабним та цілісним.

Саме цей захід став відправною точкою нашого експерименту, адже в процесі підготовки проєкту студенти набули нових навичок щодо роботи з відео матеріалами: навчилися писати сценарії, робити розкадровку, режисерувати короткометражні фільми; оволоділи монтажем відео матеріалів, записом і редагуванням аудіо файлів, підвищили рівень використання мультимедійною апаратурою (поєднання у системі двох проєкторів, використовуючи синхронну передачу картинки на екран).

У результаті копіткої роботи, коли кожен із студентів з великою зацікавленістю й захопленням відпрацьовував покладену на нього частину проєкту, ми здійснили надзвичайно масштабний захід, у якому майбутні фахівці отримали можливість оприлюднити свої власні музичні твори. Кожен із студентів продемонстрував достатній рівень оволодіння технікою композиторського письма, художнього виконання, вокально-хорового, інструментального та комп'ютерного аранжування, нотного запису та звукозапису, сценічно-виконавської майстерності й що особливо важливо, зробили більш виразним художній образ створених ними творів завдяки використанню аудіовізуальних технологій.

Маємо зазначити, що в процесі створення згаданого творчого проєкту, коли студенти були залучені до абсолютно нових для них видів діяльності (створення короткометражних відеофільмів, комп'ютерний монтаж відео файлів тощо) значно підвищилась їхня мотивація щодо необхідності використання у майбутній професійній діяльності аудіовізуальних технологій й усвідомлення того, що медіакультура є необхідною складовою їхньої готовності до професійної кар'єри. Отже, з огляду на вищезазначене, на рівні теоретичного припущення, ми можемо зробити висновок про те, що однією із важливих складових готовності майбутнього педагога-музиканта до професійної кар'єри є медіакультура, ефективним засобом формування якої в навчальному процесі ВНЗ може стати використання студентами аудіовізуальних технологій в процесі актуалізації власного творчого самовираження та самореалізації.

Література

1.Шекшеня С.В. Управление персоналом современной организации. М.: ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 2000,. с. 174

2.Почебут Л.Г., Чикер В.А. организационная социальная психология: Учебное пособие. - СПб.: Изд-во «Речь», 2000. – 298с.

3. **Пряжников Н.С.** Профессиональное и личностное самоопределение М.: Изд-во «Институт практической психологии»; Воронеж: НПО «МО-ДЭК», 1996. -246с.

4. **Маклюэн М.** Понимание медиа: внешние расширения человека *Understanding Media: The Extension of Man*- М.: Кучково поле, 2007. – 464 с.

5. **Шубенко Н.О.** Використання медіаосвіти у бразованіе. – Симферополь, 2007. – Вып. 1. – С. 162–164.

6. *Наукові записки.* - Випуск 112. - Серія: Педагогічні науки. - Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. - 420 с.

7. **Растрігіна А.М.** Віват, магістри!: Навчально-методичний посібник для студентів мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград, 2009. – 64 с.

УДК 378.147+378:005.6

Г.Г.Кондратенко

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ЗАСОБАМИ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статіе представлена внеаудиторная работа как действенное средство оптимизации профессиональной подготовки будущего учителя музыки, анализируются различные формы музыкально-сценической деятельности студентов.

Ключевые слова. *Внеаудиторная работа, учитель музыки, музыкально-сценическая деятельность, профессиональная подготовка.*

The article presents the extracurricular work as an effective means of optimizing the training of teachers buduyushego muzyky, analyzes the various forms of musical stage ACTIVITY students.

Keywords: *Field work, a music teacher, musical and theatrical activities, professional training.*

Сучасний етап модернізації системи освіти в Україні, трансформації освітніх наукових концепцій і стратегій характеризується актуалізацією питань професійної підготовки майбутніх учителів музики на засадах творчої самореалізації. Актуальні проблеми компетентнісного підходу у фаховій підготовці розглядаються у різноманітних напрямках, наголошуючи на якості навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Ці завдання ефективно здійснюються засобами позааудиторної роботи як складової професійної підготовки майбутніх учителів музики.

Значний пласт наукових досліджень фахової підготовки майбутніх вчителів музики включає чимало різнопланових праць, де розглядаються вимоги до їх підготовки, висвітлюються різні позиції щодо професійно значущих якостей вчителя, складових підготовки (Л. Арчажникова, Н. Біла, А.Болгарський, Б. Брилін, А. Козир, О. Олексюк, Г. Падалка, Г. Побережна, О.Ростовський, О. Рудницька, Т. Танько, Л. Хлебнікова, В. Шульгіна, О.Щолокова та ін.)

Ряд досліджень спрямовані на формування фахової компетентності майбутніх вчителів музики (М. Михаськова, І. Полубояринова, А. Растрігіна), формування певних умінь (І. Гринчук, О. Плотницька, М. Фалько), підготовки до професійної самореалізації (А. Зайцева, Н. Сегеда, О. Теплова) та ін.

Питання організації виховної в системі підготовки вчителів у вищих навчальних закладах досліджували А. Береславська, А. Бойко, О.Глузман, Н. Донченко, В. Коваль, Л. Кондрашова, Л. Пелех, Л. Петриченко, О.Резніченко, Л. Смерчак, Н. Скрипник, О. Бондаренко, І. Карпова, М. Скарга-Сперанська, Г.Хабарова та ін.

Разом з тим, сучасними науковцями майже не узагальнено нові підходи до організації позааудиторної роботи студентів – майбутніх учителів музики. Спостерігаються деякі протиріччя між усвідомленням частиною професорсько-викладацького складу важливості